

[Udenrigsministeren]

ning i dette meget brede forum vel ikke kan registreres for øjeblikket.

Jeg formoder, at forespørgerne i særlig grad har det ønske for øje, at maritime styrker skal være omfattet af de to sæt forhandlinger, der jo nu står over for at skulle starte i Wien, efter at opfølgingsmødet inden for Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa, CSCE, er blevet afsluttet.

Det drejer sig om adskilte forhandlinger, der dog har det tilfælles, at de finder sted inden for rammerne af den såkaldte CSCE-proces. På den ene side har vi forhandlingerne mellem de 23 lande i Warszawapagten og i NATO om de konventionelle styrker i Europa, og på den anden side har vi en genoptagelse eller – om man vil – en videreførelse af Stockholmkonferencen om Tillids- og Sikkerhedsskabende Foranstaltninger og Nedrustning i Europa, og her deltager alle de 35 deltagerstater i CSCE.

Sammen med vore NATO-allierede har regeringen til stadighed påpeget, at Warszawapagtlandenes betydelige overvægt i konventionelle, landmilitære styrker er hovedårsagen til den manglende militære stabilitet i Europa. En sådan stabilitet må i første række tilvejebringes gennem fjernelse af mulighederne for at iværksætte overraskelsesangreb og omfattende offensive aktioner. De våbensystemer, som er afgørende i denne forbindelse, er kampvogne, artilleri og pansrede troppetransportkøretøjer, og de forslag, som de NATO-allierede vil lægge frem på den konference, der nu om kort tid starter om de konventionelle styrker i Europa, vil derfor omfatte disse våbensystemer. Det er jo noget, der fremgår klart af NATO-udenrigsministrenes erklæring fra december 1988 om konventionel våbenkontrol.

Når målet er at skabe den stabilitet i Europa, som jeg lige har beskrevet, vil det jo forstås, at arbejdet må koncentrerer om de konventionelle landmilitære styrker. Våbenkontrol og nedrustning på det sømilitære område er noget, der ikke har nogen direkte betydning for at nå det opstillede mål, og det er derfor, at mandatet for forhandlinger om konventionel stabilitet ikke omfatter flådestyrker.

Det er jo sagt tit, men kan nok ikke gentages for tit, at der nu engang gør sig en grundlæggende geografisk forskel gældende mellem NATO-alliancen på den ene side og Warszawapagten på den anden side. Warszawapagtlan-

dene har jo deres store allierede så at sige lige ved hånden. De europæiske NATO-landes store allierede ligger på den anden side af Atlanterhavet. Lad mig erindre om, at jeg her i Folketinget for godt et år siden gav en omfattende redegørelse for netop dette forhold, da jeg besvarede forespørgslen om nordområderne.

Den problemstilling, vi står over for, blev jo for så vidt beskrevet glimrende af H. C. Andersen i sin tid, da H. C. Andersen skrev: »Skade, at Amerika ligge skal så langt herfra!« Det gør Amerika altså desværre, vi har Atlanterhavet mellem os, og det er vi nødt til at indrette os på. Og de sømilitære konsekvenser af, at vi har Atlanterhavet mellem Amerika og os, mens Warszawapagten ligger i et sammenhængende område, er ubestridelige, for det er af helt afgørende betydning, at forbindelserne over Atlanterhavet kan opretholdes, så man hele tiden vil være i stand til at få forstærkninger og forsyninger ført fra Amerika til Europa. I modsat fald vil de allierede styrker i Europa jo ikke have mulighed for at føre en længerevarende konventionel forsvarskamp.

Og derfor er det jo, at de NATO-allierede må lægge helt afgørende vægt på uhindret militær bevægelsesfrihed på havene. Det er noget, der er nødvendigt for os. Det er ikke nødvendigt på samme måde for Warszawapagtlandene.

Derfor har NATO-alliancen som udgangspunkt indtaget en forsigtig holdning til forslag, der sigter mod vidtgående sømilitære begrænsninger, sådan som alliansens holdning også kom til udtryk på Stockholmkonferencen. Resultatet i Stockholm blev jo, at det såkaldte Stockholmdokument omfatter landmilitære aktiviteter, herunder landgangsøvelser med amfibiestyrker, men ikke, hvad man kunne kalde uafhængige sømilitære operationer.

Stockholmdokumentets bestemmelser om adgang til at sende observatører til større landmilitære øvelser udgjorde et væsentligt fremskridt i den europæiske tillidskabende proces, og hvis det skulle lykkes – hvad vi jo alle håber – at nå frem til en aftale om etablering af stabilitet i Europa på det konventionelle område, vil der åbne sig mulighed for udstrækning af de tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger til også at gælde sømilitære styrker.

Men sådan må rækkefølgen jo nu engang være, hvis ikke sikkerheden skal svækkes, og for regeringen er det vigtigt, at nedrustning og